

Implemented by
giz Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

โครงการส่งเสริมการใช้เศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อจัดการปัญหาขยะทะเล

ขยะทะเล ปัญหาท้าทายระดับโลกที่ทวีความรุนแรงขึ้น
ด้วยชุมชนเมืองขยายตัวอย่างรวดเร็ว เศรษฐกิจเติบโต และลักษณะของการบริโภคและการผลิตเปลี่ยนไป ส่งผลให้จำนวนพลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวทั่วโลกเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ในขณะที่ระบบการจัดการขยะยังคงขาดประสิทธิภาพในการจัดเก็บ คัดแยก แปรสภาพขยะเพื่อนำกลับมาใช้หรือที่เรียกว่าการรีไซเคิล รวมทั้งการแปรรูปขยะให้เป็นพลังงานหรือการจัดการกับขยะที่เป็นบรรจุภัณฑ์ต่างๆ

ความท้าทายที่กล่าวมาข้างต้นส่งผลให้เกิด**ขยะทะเล** ซึ่งเป็นภัยคุกคามต่อระบบนิเวศ การประมง และการท่องเที่ยวที่นับวันยิ่งรุนแรงขึ้นเรื่อยๆ ขยะทะเลในที่นี้รวมไปถึงเครื่องมือหาปลาที่สูญหายหรือถูกโยนทิ้ง ซึ่งส่งผลกระทบต่อสัตว์น้ำกว่า 800 สายพันธุ์ ในท้องทะเลและบริเวณชายฝั่ง¹ ประมาณร้อยละ 60-90 ของขยะทะเลประกอบไปด้วยพลาสติก² ซึ่งส่วนใหญ่เป็นบรรจุภัณฑ์และผลิตภัณฑ์พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว ข้อมูลจากสถิติปีพ.ศ. 2557 ระบุว่าพลาสติกราว 5 ถึง 13 ล้านตันไหลลงสู่ทะเลทุกปี³ เรื่องที่น่ากังวลอย่างมากก็คือ เศษพลาสติกขนาดเล็กหรือไมโครพลาสติก ส่งผลร้ายแรงและสามารถเข้าสู่อาหารและน้ำดื่ม ซึ่งเป็นอันตรายต่อสัตว์และสุขภาพมนุษย์

เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีขยะที่ไหลลงสู่ทะเลมากที่สุดแห่งหนึ่งของโลกและส่งผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ ในปีพ.ศ. 2560 ทวีปเอเชียได้ชื่อว่าเป็นผู้ผลิตพลาสติกมากถึงร้อยละ 50 ของโลก โดยสาธารณรัฐประชาชนจีนผลิตพลาสติกราวร้อยละ 29 ส่วนสหภาพยุโรปนั้นผลิตพลาสติกราวร้อยละ 18.5⁴ ในช่วงหลายสิบปีที่ผ่านมา สหภาพยุโรปมีการเก็บขยะและการรีไซเคิลพลาสติกเพิ่มขึ้น แต่ในขณะเดียวกันก็มีการส่งออกขยะพลาสติกจำนวนหนึ่งมายังเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ดังนั้นการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างสหภาพยุโรปและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จึงถือเป็นโอกาสที่สำคัญ

ประเทศภาคี: จีน อินโดนีเซีย ญี่ปุ่น ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ ไทย เวียดนาม
ระยะเวลาโครงการ: พฤษภาคม 2562 - เมษายน 2565
งบประมาณ: 10 ล้านยูโร
ผู้สนับสนุนด้านงบประมาณ: สหภาพยุโรป (EU) และกระทรวงเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนาแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี (BMZ)
ผู้ดำเนินโครงการ: องค์การความร่วมมือระหว่างประเทศของเยอรมัน (GIZ) และ Expertise France (EF)

ความร่วมมือเพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจหมุนเวียน

ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมและสถาบันการศึกษา ตระหนักถึงแนวทางการปรับใช้เศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อจัดการขยะพลาสติกว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นในการรับมือกับความท้าทายเหล่านี้ ประเทศต่างๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมทั้งสหภาพยุโรปได้ร่วมกันผลักดันให้มีการนำข้อตกลงพหุภาคีหลายฉบับมาใช้ เช่น **ข้อมติสมัชชาสิ่งแวดล้อมแห่งสหประชาชาติเรื่องขยะทะเล** การบริหารจัดการขยะและพลาสติกใช้ครั้งเดียว รวมทั้ง**แผนปฏิบัติการ G20 ด้านขยะในทะเล** ที่ประกาศใช้ในปีพ.ศ. 2560 ในวาระที่สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีเป็นประธานการประชุม G20 ของการดำเนินการให้ประเทศนาระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนมาใช้ ยังเป็นอีกก้าวสำคัญของการผลักดันให้ประเทศได้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ของสหประชาชาติอีกด้วย

ในปีพ.ศ. 2561 สหภาพยุโรปได้นำเสนอ **ยุทธศาสตร์ยุโรปเพื่อพลาสติกในเศรษฐกิจหมุนเวียน** โดยแผนปฏิบัติการเศรษฐกิจหมุนเวียนได้กำหนดว่าภายในปีพ.ศ. 2573 บรรจุภัณฑ์ที่ทำจากพลาสติกทั้งหมดในตลาดสหภาพยุโรป จะต้องสามารถนำไปรีไซเคิลได้ จุดมุ่งหมายของยุทธศาสตร์นี้ คือ ลดขยะพลาสติก เพิ่มศักยภาพการรีไซเคิล ขยายอุปสงค์สำหรับพลาสติกที่รีไซเคิลได้ ตลอดจนเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศด้านเศรษฐกิจหมุนเวียนและป้องกันการเกิดขยะในทะเล ในปีพ.ศ. 2562 สหภาพยุโรปได้ประกาศใช้ข้อบังคับใหม่ในการลดผลกระทบของผลิตภัณฑ์พลาสติกต่อสภาพแวดล้อม โดยยกเลิกการผลิตพลาสติกแบบใช้ครั้งเดียว และภายในปีพ.ศ. 2564 ข้อบังคับใหม่นี้จะกำหนดรูปแบบผลิตภัณฑ์และข้อมูลผู้บริโภค กำหนดมาตรการความรับผิดชอบของผู้ผลิต (Extended Producer Responsibility – EPR) กำหนดการคัดแยกขยะ และเสริมสร้างความตระหนักเรื่องการใช้พลาสติกแบบครั้งเดียวอย่างกว้างขวาง

วัตถุประสงค์และหัวข้อที่ดำเนินงานของโครงการ

โครงการฯ สนับสนุนการเปลี่ยนแปลงที่นำไปสู่การบริโภคและการผลิตพลาสติกอย่างยั่งยืนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อให้สามารถลดปริมาณขยะในทะเลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้โครงการฯ มุ่งหวังที่จะเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างสหภาพยุโรปและประเทศต่างๆ ในภูมิภาค ในด้านเศรษฐกิจหมุนเวียน การลดปริมาณขยะพลาสติกและขยะในทะเล ตามที่ระบุไว้ในยุทธศาสตร์พลาสติกของสหภาพยุโรป เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว โครงการฯ ดำเนินงานครอบคลุมหัวข้อดังต่อไปนี้

- 1) การสนับสนุนการหารือเชิงนโยบายระหว่างสหภาพยุโรป องค์กรระดับภูมิภาคและประเทศภาคีในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เกี่ยวกับการผลิตและการจัดการพลาสติกในด้านสิ่งแวดล้อม การประมง และอุตสาหกรรม
- 2) การดำเนินงานเกี่ยวกับกิจกรรมการจัดการขยะพลาสติก โดยผลักดันให้ผู้ผลิตเข้ามามีส่วนรับผิดชอบ (EPR) อีกทั้งจัดทำโครงการวางมัดจำบรรจุภัณฑ์ (DRS) และผลิตภัณฑ์พลาสติกเพื่อนำกลับมาใช้ตามลำดับขั้นตอนการจัดการขยะ
- 3) การดำเนินงานเกี่ยวกับการบริโภคและผลิตพลาสติกอย่างยั่งยืน รวมทั้งการออกแบบผลิตภัณฑ์เพื่อนำกลับมาใช้ (Reuse) และหมุนเวียน (Recyclability) สร้างมาตรฐานสำหรับพลาสติกที่จะนำกลับมาใช้ซ้ำเคล็ด รวมทั้งทางเลือกทดแทนการใช้พลาสติก และการใช้ไมโครพลาสติกในผลิตภัณฑ์
- 4) การส่งเสริมการลดปริมาณขยะ ณ แหล่งทิ้งขยะลงสู่ทะเล เช่น พื้นที่รับขยะจากเรือ บริเวณท่าเรือต่างๆ การเก็บขยะหรือการ (ตก) ขยะ (Fishing-for-litter schemes) อีกทั้งลดขยะทะเลที่เกิดจากการเลี้ยงสัตว์น้ำและอุปกรณ์ดักจับสัตว์น้ำ
- 5) การเสริมสร้างนโยบายการจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม รวมทั้งกระบวนการและความร่วมมือต่างๆ
- 6) การสร้างความตระหนักรู้ให้กับหน่วยงานภาครัฐและสาธารณชน ในด้านการบริโภคและการผลิตพลาสติกที่ยั่งยืนและผลกระทบของขยะในทะเลที่มีต่อสิ่งแวดล้อม

จัดพิมพ์โดย:
องค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศของเยอรมัน (GIZ)
www.giz.de

Registered offices
Bonn and Eschborn, Germany

โครงการส่งเสริมการใช้เศรษฐกิจหมุนเวียนเพื่อจัดการปัญหาขยะทะเล
c/o กรมควบคุมมลพิษ
92 ซอยพหลโยธิน 7 ถนนพหลโยธิน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400

การดำเนินงานโครงการ

กิจกรรมของโครงการฯ ถูกพัฒนาภายใต้ความร่วมมือกับภาคีในระดับภูมิภาค ระดับประเทศ และระดับท้องถิ่น รวมทั้งคณะผู้แทนของสหภาพยุโรปในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และตะวันออกเฉียงใต้ โดยคำนึงถึงโครงการที่ดำเนินงานอยู่ในปัจจุบันขององค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศ โครงการของภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคมและสถาบันการศึกษา

ในประเทศจีน อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ ไทยและเวียดนาม โครงการฯ ได้สนับสนุนกิจกรรมที่นำไปสู่ระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน โดยเน้นการป้องกันการผลิตขยะและการจัดการขยะ นอกจากนี้ยังได้รับความร่วมมือจากประเทศญี่ปุ่นและสิงคโปร์เรื่องการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

โครงการได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสหภาพยุโรป (EU) และกระทรวงเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนาแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี (BMZ) และดำเนินงานโดยองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศของเยอรมัน (GIZ) และ Expertise France (EF)

เจ้าหน้าที่โครงการในระดับภูมิภาค ประกอบไปด้วยผู้เชี่ยวชาญระหว่างประเทศ ซึ่งประจำอยู่ที่กรุงเทพฯ ที่ปรึกษาอาวุโสในประเทศจีน อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ ไทยและเวียดนาม เป็นผู้ดำเนินกิจกรรมโครงการฯ และให้คำปรึกษาในด้านต่างๆ เพื่อดำเนินงานโครงการนำร่องควบคู่กับภาคีและองค์กรต่างๆ พร้อมจัดทำและเผยแพร่แนวทางการปฏิบัติที่ดี โดยการสนับสนุนจากองค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศของเยอรมัน (GIZ) ซึ่งมีสำนักงานใหญ่อยู่ที่ประเทศเยอรมนี และ Expertise France ที่เมืองปารีส ประเทศฝรั่งเศส

¹ Secretariat of the CBD (2016) Marine Debris: Understanding, Preventing and Mitigating the Significant Adverse Impacts on Marine and Coastal Biodiversity. CBD Technical Series no. 83, p. 16-18.

² UNEP, GRID-Arendal (2016) Marine Litter Vital Graphics. P. 7

³ Jambeck, J.R. et al. (2015) 'Plastic waste inputs from land into the ocean'. Science, vol. 347, issue 6223, p. 768-771.

⁴ PlasticsEurope (2018) Plastics the Facts 2018. P. 19.

สอบถามข้อมูลเพิ่มเติม:
Alvaro Zurita ผู้อำนวยการโครงการ อีเมล: alvaro.zurita@giz.de

เครดิตรูปภาพ:
รูปที่ 1: GIZ/Johannes Paul, Philippines
รูปที่ 2: GIZ/Sandra Fuhr, Vietnam
รูปที่ 3: GIZ/Joachim Stretz, Indonesia

โครงการได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสหภาพยุโรป (EU) และกระทรวงเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนาแห่งสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี (BMZ)

องค์กรความร่วมมือระหว่างประเทศของเยอรมัน (GIZ) เป็นผู้รับผิดชอบในเนื้อหาการตีพิมพ์
กรุงเทพฯ กรกฎาคม 2562